

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÕLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI

1940

VIII aastakäik

Toimetaja mag. agr. E. VINT. Vastutav toimetaja E. JUST.
Väljaandja EESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pärnu mnt. 6, pk. 54, tel. 484-15.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 4

Aprill

Norra maastik, mis muutunud nüüd sõja tallermaaks.

Eesti Aleksandri kooli juubeliks.

Käesoleva aasta kevadel täitus 80 aastat Eesti Aleksandri kooli asutamise mõtte sündimisest.

Raske ikke alt vaevalt vabanema hakanud eesti rahvas sirutas end nagu kevadel tärkav taim valguse poole, — ta alustas võitlust oma esimese emakeelse kõrgema kooli eest ja võitles eestlasele omase sitkuse ning visadusega ligi kolm aastakümnet.

Eesti Aleksandri kooli asutamine oli meie rahvusliku ärkamisaja kesksel tulipunkt, oli ärkava eestluse esimene ühine üldüritus, mis haaras ja koondas oma ümber kõiki tolleaegseid ühiskonnakihte, oli meie rahva ühine süle- ja valulaps.

Eesti Aleksandri kooli asutamise mõte tekkis 1860. a. märtsis Viljandimaal. Selle algatajaks olid Holstre Pulleritsu külakooli õpetaja Jaan Adamson ja Tarvastu kihelkonnakooli õpetaja Hans Vühner. Nendega ühinesid hiljem meie tähtsamad ärkamisaja tegelased, nagu J. Hurt, C. R. Jakobson, prof. Köler, M. Veske, j. t. Kool oli mõeldud asutada tänutäheks eesti talurahva vabastamise eest Aleksander I mälestuseks. Selle idee elluviimiseks moodustati peakomitee ja üle maa hulk abikomiteesid, kes pidid muretsema kooli asutamiseks vajalise loa ning teostama suuremaulatusliku rahakogumise. Raha kavatseti koguda rahvalt korjanduse läbi 100.000 rubla — tolleaegseis oludes tohtu suur summa, mida paarikümne aasta jooksul tõesti õnnestuski kokku saada.

On otse liigutav, kuidas vaesed lesknaised ja kehvad sulased annetasid oma vaevaga kogutud kopikad rikkamate haritlaste, talunike ja kaupmeeste kõrval. Nii mõneski ärkas ja süttis selle ohvri kaudu esmakordselt rahvusliku ühtekuuluvuse tunne.

Nii sai Aleksandri kooli asutamise liikumine eesti ühiskonna suurimaks rahvuslikuks kasvatajaks. See polnud mitte mingi pidukõnede suuresõnaline patriotism, mis on olnud ja alati jääb võõraks meie rahva hingele, vaid rahva enese hingest tulvav tegude ning vaikse ohvritoomise, ühiste õiguste eest võitlemise ning ühiste murede kandmise sügav tunne. See vabatahtlik ohvrite toomine rahva hingele lähedase ja tarviliku asja kasuks ja võitlemine selle vaenlaste vastu liitis rahva kõvemini tervikuks ning äratas tõsisemat rahvustunnet, kui seda oleks suutnud teha ükski propaganda.

„Paljad sõnad ja leekide lõkendamine ei tähenda midagi, kui töö tegemata jääb. Eesti nimi ei tähenda veel midagi; teod, ausad teod ja häämeelised ohvrid teevad rahva rahvaks ja ehitavad elu,“ ütleb õigusega komitee esimees J. Hurt.

Tõepoolest ei oleks vast ükski teine mõte suutnud saada rahvale nii südame lähedaseks, kui nimelt kooli asutamine, sest just hariduse saavutamiseks ei ole eestlasele kunagi olnud ükski ohver liig raske.

Eestikeelse kõrgema kooli asutamise vastu astusid peagi võitlusse saksasoost või kadakastunud kirikuõpetajad ning mõisnikud, kes kõigi abinõudega püüdsid takistada selle mõtte elluviimist. Kooli ümber tekkiv pinev võitlus ja ajalehtede kirjutised selle üle tõstsid rahva hulgas seda elavamalt huvi kooli vastu. Mõõdunud sajandi 70—80-date aastate ümber oli Aleksandri kooli mõte juba juurdunud sügavasse rahva südamesse. Selle idee ümber arenes kogu Eesti rahvuslik elu ja kees äge poliitiline võitlus.

Meie avalikus elus on korduvalt valusaks nähteks see, et üksmeele puudus, üksikute juhtivate tegelaste au- ja võimuahnus, isiklik pime jonn ning teiste tegelaste halvustamine on kujunenud raskeks kahjuks rahva ühisele asjale. Sama nähe saab saatluslikuks ka Eesti Aleksandri kooli asjale. 1883. aastal kerkivad esile teravad lahkeliid ja tülid J. Hurda ja Jakobsoni vahel. Moodustub kaks vaenulist parteid ja seda asjaolu kasutab tolaljal hoogsalt süvenev venestamine. Vene valitsus võtab kooli asutamise, samuti ka rahad oma kätte.

Kool avatakse 20-dal augustil 1888. a. Kaarlimõisas venekeelse linnakoolina, milles Eesti keel vaid üheks õppeaineks. Venekeelse linnakoolina töötas Eesti Aleksandri kool kuni 1905. aastani, mil ta suleti ja juhataja J. Raarnot vangistati.

Dr. Jakob Hurt.

Eesti Aleksandri kooli asutamismõtte tähtsamaid eestvõitlejaid.

1914. aastal avati ta Kõo mõisas uuesti, seekord põllutöökoolina, milline kavatsus oli käärimas juba ammu. Eesti iseseisvuse ajal 1919. a. muudeti ta põllutöökeskkooliks ja viidi 1921. aastal üle Olustvere mõisa, kus ta praegu töötab Eesti Aleksandri Põllunduskeskkooli nime all.

Selline on olnud meie rahva lemmik- ja valulapse saatus lühidalt kokkuvõetuna. Kuid hoolimata selle suure ürituse traagilisest kokkuvarisemisest on temaga seotud liikumine omanud siiski suurema tähtsuse meie rahva kultuurilise ja poliitilise elu kujundamises. Kool ise sai küll venekeelne, kuid sellest hoolimata valitses seal siiski tüse rahvuslik meelsus, mõnede tublide eestlasist õpetajate tõttu.

„Ta om üks mede oma kool”, tunnustas teda rahvas omalt poolt.

Õpilased olid huvitatud kõigest omaaja avaliku elu sündmusist ja andsid ka ise välja oma ajakirju, nagu „Aleksandrist”, „Paala” — mille toimetajaiks olid praegune kindral A. Tõnisson, J. Reintalu, J. Soo, „Nurmegundlane” jt.

Eesti Aleksandri linnakoolis on kasvatuse saanud 1075 poissi, kes on rahva sekka tööle asunud tublide ja teadlike rahvuslastena. Neist on paljud tõusnud juhtivatele kohtadele.

Praegu töötab Eesti Aleksandri Olustvere Põllunduskeskkool elujõulise ja tüseda õppeasutisena, kus tõsisel Eesti põllumehe vaimus kasvatatakse töökaid ja teadlikke noori töömehi Eesti põllule ja Eesti rahvale.

21-sel aprillil k. a. korraldab E. A. kooli kasvandike ühing „Estonia” kontsertsaalis aktuse Eesti Aleksandri kooli mõtte 80-da ja tegeliku töö 50-da aastapäeva tähistamiseks, kus pidukõnedega esinevad kooli endine kasvandik, Tallinna ülemlinnapea kindral A. Tõnisson, prof. H. Kruus, endine õpetaja kirjanik E. Särgava, praegune juhataja agr. V. Männik j. t.

See ei ole aga ainult endiste kasvandike kitsama ringi mälestuspäev. Eesti Aleksandri kooli heaks on terve eesti rahvas kord ohverdanud oma parima; see

on luu eesti luust ja liha eesti lihast, ning sellest mälestusest võtab osa ka praegu terve rahvas. Eesti Aleksandri kooli asutamine oli korõ meie rahvuslikuks auasjaks.

„Olgem mehed ja tunnistagem teoga, et meie väärt oleme ise oma asju toimetama ja juhatama,“ lausus üks selle kooli eestvõitlejaid.

Selles vaimus pühitseme ka nüüd selle kooli mälestuspäeva ja sellele juhtlausele jäägem ustavaks ka meie praegusaja raskustes ja võitlustes. Mineviku kangelasmeel sünnitab uusi kangelastegusid. Mineviku eksimused õpetagu õigemini ja paremini kasutama olevikku ja kujundama tulevikku.

A. Haavaniit,
Aleks. kooli endine kasvandik.

Taani ja Norra.

Taani ja Norra, kaks Skandinaavia riiki, on kujunenud maailma tähelepanu keskusteks. Kui need riigid elasisid üle Maailmasõjaraskused ohtudeta, võisid isegi veel selajal kosuda ja oma majanduselu üles ehitada, siis nüüd on nad kujunenud sõja tallermaaks. Taani kaotas oma vabaduse ühe ööga, kuna Norra teeb meeletu pingutusi oma vabaduse säilitamiseks.

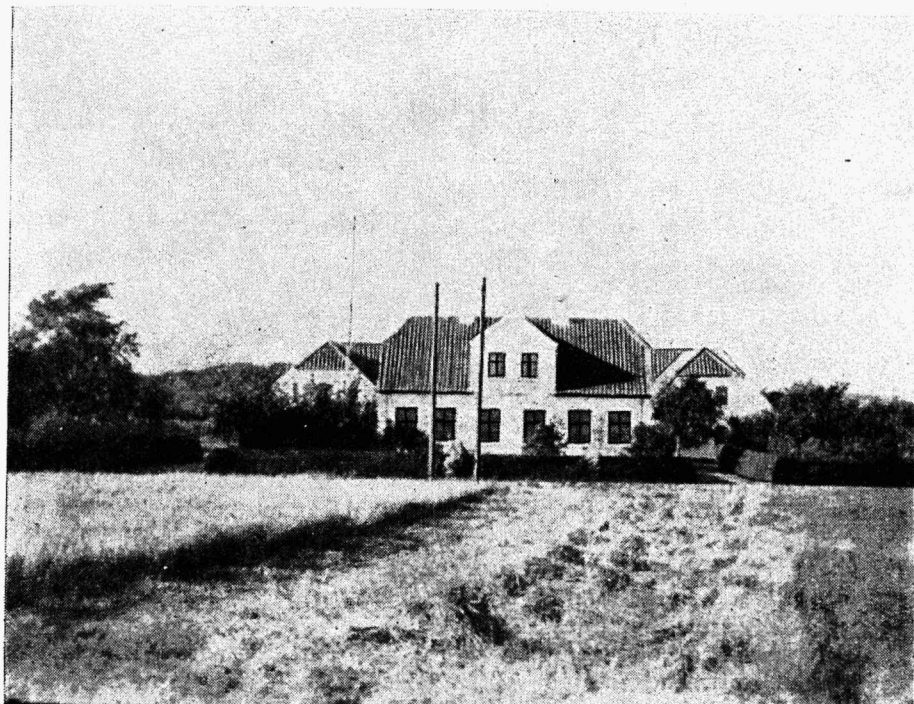
Need mõlemad rahvad on põlised selle maa elanikud ning neid valitseb teises riigis teine vend — Taanis kuningas Christian X ja Norras Haakon VII. Mõlemad riigid on parlamentaarsel alusel töötavad kuningriigid. Taani on Euroopa vanemaid kuningriike, kelle iga on üle tuhande aasta. Taani pole kunagi kaotanud oma iseseisvust, ta on arenenud põlise iseseisva riigina, kuid nüüd tuleb tal tunda esmakordselt võõra rahva võimu all elamist. Norra on tuhandeaastane mereriik, kelle ajalooline areng ulatub juba kaheksandasse sajandisse. Teadlaste arvates on norralased elanud oma praegusel kodumaal juba paar-tuhat aastat enne Kristust.

Mõlematel rahvastel on kuulsusriikas minevik. Taani võimu õitseag oli 10—13. sajandil, mil ta valitses Taani saared, Jütimaad, Lõuna-Rootsit, Norrat ja Inglismaad, osa Saksamaad, osa

Eestit ja Soome lõuna rannikut. Taanil on tulnud võidelda mitmete oma naabritega, kuid alates 1807. a. on ta võinud rahus areneda ja oma riiki ülesehitada.

Norra maa ja rahvas on pidanud olema sajandeid võõraste rahvaste, eriti taanlaste ja rootslaste võimu all. Täieliku iseseisvuse saavutasid norralased Rootsi alt vabanemisega alles 1905. a.

Pindalalt on Taani natuke väiksem Eestist, kuid elatab 3,5 korda rohkem rahvastikku. Norra on meie kodumaast seitse korda, — kuid rahvastiku arvult ainult 2,5 korda suurem. Mõlemad maad on kõrgekultuurilised. Taani pikk rahuaeg on annud rahvale head kodusisvõimalust ning ta on kujunenud maailmas eeskujulikumaks põllumajandusriigiks, mida külastas igal aastal tuhandeid välismaalasi. Tasased, kividest puhastatud, hästi haritud põllud, kultuurheinamaad ja karjakoplid, nägusad, korralikud, enamikult kivikattustega ja lubjatud, valgete seintega hooned, mis ümbritsetud eeskujulikult rajatud viljapuu-, köögivilja aedadega ja põõsas-taradega, on muutnud selle rahva ja maa imedemaaks ja maailma ilusaimaks maakodude piirkonnaks, millest ka meiega oleme arvukalt käi-

Üks tüübiline Taani talu.

nud uurimas uusi põllumajanduse arendamise ja edustamise eeskujusid.

Norra oma mägise maastikuga, metsadega ja fjordidega on hoopis erinev Taanist. Kuigi ta on põhjapoolseim riik, kuid sooja golfi hoovuse tõttu on tema sadamad jäävabad ning Norra rahvas on tuntud ülemaailma kuulsate kaluritena. Mõlemate riikide enamikus kodudes särab elekter ning nende rahvuste kõrget kultuuri peegeldavad rida maailmakuulsaid kirjainikke, muusikamehi, loodusuurijaid ja maadeteadlasi.

Alg-, täiendus-, kutsekoolides ja gümnaasiumides hariduse võimaldamise kõrval on eriline tähelepanu pühendatud vabaharidustöö arendamisele ja noorsoo liikumisele. Mõlemates maades on hoogsalt arene-

nud ka maanoorte organisatsioonide tegevus. Eriti Taani noored tegelevad väga ulatuslikult kodutalus lahendatavate praktiliste ülesannetega. Mõlema maa rahva noortel oli loodud ka tihe koostöö ühiste algatuste ja noorsoopidustuste kaudu. Ka keel on Taani ja Norra rahval lähedasem kui ühelgi teisel skandinaavia rahval.

Nüüd need kaks rahvast, kellel nii palju ühist, kellede kuningateks isegi sama perekond, peavad mõlemad ühel ajal raskuste all kannatama. Üks maa on okupeeritud sõdiva suurriigi poolt, teine teeb oma vabaduse säilitamiseks viimseid jõupingutusi, ja ainult tulevik näitab, millal lõpevad nende väikeste kultuurrahvaste kannatused.

End. Vint.

2. Ürengu teeb.

Millised olid mu vaimsed eluavaldused — ühiskondlikud, usulised, kõlblised, ilutundelised ja mõistuslikud, millised väljenduse- ja arene-misvõimalused olid neil mu isakodus kasvades, seda tahan mõne mällu-jäänud märkmega käesolevas peatükis puudutada.

Ümbervaadates oma mälestuste kambris ei puutu mul seal silma ei suured seiklused ega meelivapustavad elamused. Tasakaalustatud lin-dina veereb mu silmade eest mööda mu lapsepõlv. Kuid imelikul viisil tundub mulle siiski see elu seal isakodus huvitavamana ja kenamana kui kusagil mujal. See ei tule kindlasti mitte koduse elu paremustest, vaid esimeste muljete tugevusest. Nad ei kustu seepärast nii kergesti kui hilisemad muljed. See koht, kus ma esimesi samme tegin, kus ma hin-dama õppisin üht väikest osakest selle maailma salapärasest võlust ja kus ma suure looduse imetlusväärse loomingus nägin esimest korda oma hinge vastupeegeldust, see koht ei või ununeda kuidagi, olgu elu iseenesest seal milline tahes.

Mu vanemate kodu asus suurel mäenõlvakul soo ääres. Elumaja oli ühelt poolt piiratud karjaõuega ja teiselt poolt viljapuuaiaga, mille isa oli umbes minu sündimise aastal asutanud. Õue all oli suur vasika-koppel ja sealt allpool lookles väike soojõeke, haruldaselt suuri kääre ja järske käänakuid tehes. Mulle paistis ta lapsena päris suure jõena. Ta perved andsid ulualust paljudele vähkidele ning lutsudele, keda ma sealt tihti püüdsin.

See oli siis mu esimene mängumaa, tööpõld ja õppekoht. Siin kas-vas meid kolm venda ja üks õde, kõik suurte vanusevahedega üksteisest lahutatud. Loomulikult tundub see koht mulle ilusamana maailmas ja seal veedetud aastad kõige õnneküllasemaina mu elus.

Ma ei saanud palju tegeleda teiste lastega, kuna minuvanuseid seal ei olnud. Kui mõnel aastal mõni lesknaine laps juhtuski talus olema, siis ei lubatud mul sellega tegeleda, vist pahanduste kartusel. Lapse-põlve üksindusest on arenenud mu tagasihoidlik suhtumine ühiskond-likku ellu. Ma muutusin ka tundelikuks pilkamistele ja halvustavaile märkustele. Loobusin mõnestki toimingust, mis mind muidu oleks vast rohkem huvitanud. Ka hiljem ei pöördunud ma sellele tagasi, mis mi-nus kord oli halva mulje tekitanud. Näib, et kõik see, mis lapsepõlves on läbitegemata või proovimata jäänud, hiljem enesele veel täheleparu ei tõmba! Lapse mäng on ta tulevase tegevuse võimaluste järele proovi-mine enese võimete tundmaõppimise sihiga. Seepärast rohkem võima-lusi lapse iseseisvaks tegutsemiseks ja mängimiseks!

Üksildase elu tõttu hakkas mulle meeldima eraku ideaal. Olin huvi-tatud Robinsonist, kui kuulsin seda lugu. Et vaimsele ja muule arengule ei ole niisugune eluviis soodus, selle üle otsustamiseks puudusid mul

Käime kindlalt oma teed.

*Käime kindlalt oma teed —
saatus seda siis ei sule,
vaata — vahutavad veed
iaal tagasi ei tule.*

*Päikest täis on meie peod,
soontes kuumalt tuikab veri;
maas ning mullas meie teod —
põld see ihkab viljateri.*

*Ja kui saagi viibki hall —
me ei murdu, viimseid sulge
elu väravate all
murrab veel me rünnak julge.*

*Käime kindlalt oma teed
aeg on terast tõsta ääsi, —
sest et püsivad vaid need
kel' on kindel vaim ja käsi.*

H. S.

kogemused. Et täisealised aja- ja huvi puudusel ei tahtnud lapsega palju jutelda, siis leidus mõttevahetuse võimalusi mul üldse vähe. Ma olen märganud, et ikka ainult need mõtted omavad selguse ja järjekindluse, mis on teistega mõttevahetamisel kujunenud. Omaette talitades ja üksi enesega kõneldes ei ole kerge selgust muretseda eriti mõtendatud mõistetesse. Mis on hea, mis on ilus, õiglane või aus, selle üle on raske otsustada, kui ei tea teiste arvamist neist asjust. Kord hiljem, kui ma juba õpetaja olin ja õpilased hea kombe ning oma seesmiste veenete kohaselt tahtsid mulle sünnipäeva puhul õnne soovida, äratades mu mänguga, ma lihtsalt ei tahtnud oma õnnitlejaid vastugi võtta! Niivõrd vähe sallisin ma oma tähtpäevade märkimist ja juubeldamist üldse. Muidu oli mu vahekorid õpilastega väga südamlilik ja usalduslik. Üks mu toleaeagne kolleeg iseloomustas mind ühes lauakõnes siilina, milles ei puudu midugi tõetera. See juhtum tuleb ühiskondliku meelega puudujäägile kirjutada. Elus tuleb tihti siis vastutulelikkust või nõusolekut teeselda, kui asi iseenesest on vastumeelne. Seda kunsti ma polnud õppinud ega hindama harjunud.

Neid ja teisi sarnaseid kogemusi omab laps ümbritseva ühiskonnaga tihedalt läbikäies, mitte aga omaette kasvades. Samuti püsib lapse loomulik optimism siis kauem alles, kui ta ühiskondlikud tunded leiavad küllaldast väljaarendamist. Mis on lapsepõlve rõõm muud, kui enesega rahulolemine? Lapse tahtejulgust ja eneseusaldust kõigutavad vanemate inimeste hurjutavad, arvustavad, pilkavad ja halvustavad märkused kõige põhjalikumalt.

Mis puutub usulisse meele, siis on selle algmed minus puudulikult esitatud ega pole nad ka kasvatusel mingit õhutust saanud. Olgugi, et mu vanemad olid kiriklikult usklikud, ei mõjunud see minusse külgetõmbavalt. Tundeelu takistuste tõttu arenes minus varakult arvustav mõtteviis, mis ei ole kuigi kasulik usutundeile. Ma harjusin ainult seda teatavaks võtma, mis kuidagiviisi lasi end loogika või kogemuste abil põhjendada.

Kõlblusmeele algmed on minus tugevad. Ka on need kasvatuses edasiarendamist leidnud. Kuid rõõmus ei ole ma neist siiski omas hilisemas

elus olnud, kuna ühiskondlik ümbrus näikse olevat nende kasvatamiseks ebasoodus. Ma olen märganud, et paljudel juhtudel need, kes eraldavad head kurjast, enese oma teise omast, kes on kohusetruud, töökad ja kokkuhoidlikud, jäävad kõigest hoolimata vaaseks ja neile vaadatakse kui lollidele.

Hoopis tähtsamat osa on minu lapsepalves etendanud ilulised tunded ja ilumeel. Mulle meeldisid väga loomad. Nad ei pilganud ega hiritanud. Nad ei hurjutanud ega halvustanud kedagi. Neid oli mõnel juhul ka kergem mõista kui inimesi. Mulle tundusid nad omasarnaste lastena ja nende seltsis viibimine oli mulle alati naudinguks. Ma püüdsin järele aimata nende häälitsemisi ja märkasin, et nad mind mõistsid. Nende kõne oli lühike ja lihtne, alati korduv, kuid täiesti mõistetav sellele, kes nende eluavaldusi tähelepanelikult jälgib.

Tundide kaupa võisin ma kuulutada lindude laulu kevadises roheliisus või vaadelda sügavas taevasinas aeglaselt ujuvaid pilvi, nendes hiigla loomi ja inimesi nähes, kes omis askeldusis rühkisid sinna-tänna.

Ka imetlesin ma taevatähti, mis mu tähelepanu paelusid oma muutumatu rahu ja väarikusega. Nende sarnastena oleksin ma meeeldi ka inimesi tahtnud näha. Nii lõpmata väiksenä tundusin ma enesele neid vaadeldes ja nii lõpmata tühisena tundus mulle mu väike rahutus, võrreldes selle suure ja segamatu rahuga seal üleval.

Mõistuslikud tunded leidsid oma arenguks küllaldaselt toitu. Nähes oma ümber iga päev elu tärkamist, sündimist ja suremist, õitsemist ja närtsimist, — tekkis minus varakult huvi salapärase eluprobleemi vastu: kes ma õieti olen, kust ma tulen ja milleks elan? Kuid nendele ja samastele küsimustele vastuse saamine pidi jääma edaspidiseks, kuni ma juba raamatutest hakkasin uurima ja sealt ootamatult palju huvitavaid seletusi oma mõistatusile leidsin.

Mul oli küllalt ka muresid. Tegin koplis savist linnupesi ja mune nendesse, kuid vihm lõhkus nad ikka ära. Sulgesin kraavi ülevalt ja panin paisu taha mõned silmusega jõest püütud havid, et neid paremini vaadelda. Seal tuli ootamatult tugev äikesevihm ja mu kalad ujusid ühes tammiga jõkke. Aia nurgas oli mul lattidest sulg jänese jaoks. Kuid ühel hommikul leidsin sealt jänese peata. Nimelt oli kass eba-võrdses võitluses ta murdnud. Vahel tapeti mõni loom lihaks või murdis torm puust suure oksa maha. Kõik see mõjus minusse masendavalt ja arusaamatult. Miks peab see nõnda olema? Miks peavad kõik elusolendid võitlema ja lakkamatult valvel olema oma elu eest? Kas on nad kõik palju kurja teinud või muul viisil teiste viha ära teeninud? Nendele küsimustele ma lapsena vastuseid muidugi ei leidnud.

Kui mõelda ainult sellele, millist määratud huvi pakub see maailm uustulnukale oma mõistmatu ja arusaamatu sisuga, mida tal samm-sammult tuleb avastada, siis on mõistetav see huvi, mida lapsed tunnevad looduse vastu. On ju 20 miljoni sajandi kestel loodus siin maakeral oma ajaloo raamatusse palju kirja pannud ja 20 tuhat sajandit on inimene siin maakeral elades seda saladuslikku raamatut uurinud. Kuid liiga noor on veel inimsugu selleks, et selle suure raamatu kirjasid täie-

likult mõista. Nagu sinul, mu poeg, neid mälestusi esimest korda lugedes võib arvamine tekkida, et sa sealt kõike juba mõistad, nii usuvad ka paljud inimesed looduse raamatut mõistvat. Kuid mida rohkem nad tema lugemisse süvenevad, seda enam nad märkavad, kui vähe nad veel teavad.

Poole sajandi kestel, mis mina siin olen liikunud, ei näi ümbritsevas looduses muudatusi olevat teostunud. Samaks on jäänud maa meie jalge all ja tähistaevas meie peade kohal. Ja ka muutumatud ning vilkuvad tähesilmad näevad veel palju miljoneid inimpõlvi oma rahutut elu siin all algamas ning lõpetamas. Kust me oleme tulnud, milleks elame ja kuhu rühime — on tänapäeval veel sama probleem, kui tuhande aastad enne meid. See on ka targasti korraldatud. Sest inimese kui mõtleva olendi elu oleks tõesti väljakannatamatu, kui ta teaks täpselt, mis temaga peab juhtuma. Ta tunneks tulevasi hädasid ja kannataks juba ette nende all nii tugevasti, et ta ühestki käesoleva aja hüvest, mille lõppu ta ette näeks, ei saaks enam rõõmu tunda. Vahest on sellega seletatav inimese hävitamise kirm sõjapidamise teel, et nõndaviisi pikendada inimese tõusuteed? Tõepoolest, inimene elab palju rohkem teadvuseta kui teadlikku elu. On ju teadmatust see, mis meile rahu lubab, ja enesepete see, mis meile õnnelikku silmapilku töötab. Lapselik fantaasia on inimese tarvilikum eeltingimus. Seepärast tunnevad ainult lapsed ja täiskasvanuist vahest usuinimesed seda, mis on õnn. Ühes on nad mõlemad sarnased: minevik ja tulevik on neile valge paberileht ja nad elavad kõigi oma meeltega ainult käesolevale hetkele, tänapäevale, oma ajale. Pane seda tähele, mu poeg, — selles peitub nende õnne saladus.

Käes on tedrejaht.

Kui jätta arvestamata meil harvem saavutatava metsisejahi, siis on küll tedrejaht kevadel huvitavamaid jahimehe lõbusid.

Tuleb aga otsekohe mainida, et need kütid jäägu parem koju, kes loodavad suurt jahisaaki. Jahisaak ei tasu siin kunagi vaeva, kuid kasuks on varakevadise hommiku karge ilu oma häälitustega ja tärkava eluga, mis annab meilegi osa oma värskusest, jõuküllusest ning puhtusest.

Tedremäng algab kevadel, olenevalt ilmastikust. Tänavu näib pika talve tõttu ka mäng hilinevat, kuna mängukohad püsivad kauem lume all või on vesised. Tänavu võiks mängu eeldada aprilli keskpaigast juuni keskpaigani. Kõige hoogsam on mäng mais.

Hommikul vara koidikul — selge ilmaga varem, pilves ilmaga hiljem —

algab mäng. Mais algab mäng juba kella 2— $\frac{1}{2}$ ajal. Päikese tõusul katkeb ta nagu signaali peale, tedred lahkuvad mänguplatsilt ja asuvad selle läheduses olevate kõrgemate puude latvadesse, kus hiljem päikesepaistel hakkavad edasi kudrutama, või siis jätkavad mängu tagasihoidlikumalt endisel kohal.

Mängukohaks valib teder omale tavaliselt ikka mõne lagedama, kõrgema paiga — kas raismiku, metsalagendiku, soo või raba. Oma kord valitud kohale jääb ka siis ustavaks kogu mänguaaja kestes.

Varjendisse varakult peitu pugenud tedrekütile avaneb mänguväljal huvitav vaatepilt. Esimesena kohale saabunud tedrekukk seisab alul mõne hetke liikumatult, pea püsti, ja on valvel, kas ei ole märgata hädaohtu. Kui

ta veendub, et õhk on puhas, ajab ta suled hästi kohevile, laseb tiivad ripakile, tõstab saba nii püsti ja kaharaks, et see näib valge lehvikuks, paisutab kaela tüsedaks ja laseb kuulda väljakutsuvat susistamist ning kaugelekovivat kudrutamist, ise sellejuures ringi keereldes ja vahel tehes üsna kõrgeid hüppeid

Esimesele järgneb peagi teisi ja varsti kajab vaikne kevadhommik kudrutamisest ja susistamisest, millele mängukohale kogunenud kanad vastavad maheda naagutamisega.

Sattub suures mängutuhinas kaks tedrekukke teineteisele liiga lähedale, on peagi taplus valla. Tedred pole siiski kuigi verejäänulised, — alul tapeldakse kiüll nii hoogsalt, et suled lendavad, aga niipea kui jõudude vahekorral selge, pageb nõrgem kiiresti ega tule enam tugevama lähedusse.

Tedrede kudrutamine kostab vaikselt ja selgel hommikul üsna kaugele, umbes kolme klm. taha, kuna susistamist seevastu kuulab vast $\frac{1}{2}$ klm. kaugusele. Vilumatu kiitt laseb end kergesti petta kauguse suhtes, sest mida lähemale ta jõuab mänguplatsile, seda tasemini ja nagu kaugemalt kostaks kudrutamist.

Kanad ilmuvad mängukohale alles siis, kui mänguhooaeg on täiesti alanud, varakevadel neid sinna ei tule.

Kevadel on jahipidamine lubatud ainult tedrekukkedele, alates 16. apr. kuni 31. maini. Tavalisteks jahipidamisviisideks mänguajal on varitsemisja hiilimisjaht.

Varitsemisjahi puhul püstitatakse mängukohta varjend või onn, mille soodsam asend on nii, et mänguplats oleks sellest läänepool, mis võimaldab jahimehel tedrede teravamalt nägemist idast langevas koiduvalguses. Sobiva paiga varjendile otsib iga kiitt omale juba varem valmis, külastades mõni aeg enne mängukohta järjekindlalt, seejuures aga tetri segamata või hirmutamata.

Parimaks varitsemisjahi ilmaks peetakse üldist vaikset, selget, kerge kül-maga hommikut.

Tedrekiitt peab aga olema hommiikul õige varajane, kuna mäng algab juba pimedikus; ta olgu kohal vähemalt pool tundi enne mängu algust, muidu võib ta oma hilise ilmumisega

kohalesaabunud linnud mängukohalt jäävalt eemale peletada.

Onnimineku juures tuleb pidada silmas, et ei häiritaks mängukoha läheduses ööbivaid tetri.

Varjendis tuleb püsida hiirvaikselt ja tähelepandamatult. Lasta võib alles siis, kui mäng täies hoos, siis ei pane kuded pauku nähtavasti enam suurt tähelegi. Kui neid aga kohe alul pauguga araks teha, siis nad muutuvad ettevaatlikuks, mõnikord loobuvad mängust üldse ja lahkuvad.

Kui juhtub, et nad pärast pauku lakkavad mängimast või üldse mängivad loiuult või jälle liig kaugel varjendist, siis tuleb järele aimata tedrekuks susistamist või kana naagutamist, mis neid meelitab uuesti mängu alustama või varjendile lähenema.

Niikaua kui tedred viibivad mänguplatsil, ei tohi küll milgil tingimusel väljuda varjendist. Surmatud lindude äratoomise ja isegi haavatute jälitamise peab ta jätma kannatlikult selleks ajaks, kui mäng on lõpnud, muidu hülgavad tedred selle mängukoha alaliseks.

Liig sageli ei ole soovitatav samal mängukohal jahti pidada, muidu hakkavad tedred varjendit kartma, paras on mängukohta külastada kord nädalas. Ka pidagu ühes mängukohas jahti üksainus kiitt, mitte rohkem.

Tedre laskmiseks mängult kasutatakse $3\frac{1}{2}$ mm (nr. 3) haavleid või kui on hea jahipüss, siis ka 3 mm (nr. 5) haavleid.

Ärgu aga põmmutatagu kunagi liig kaugelt — huupi, hea õnne peale, sellega haavatakse enam linde kui surmatakse, vaid lastagu ainult siis, kui tedrekukk on sobivas kauguses, umbes 30—40 sammu, mil surmav tabamus on enamvähem kindel.

Vanad tedrekütid ei hävita mängukohalt kunagi kõiki vanu tedrekukke, kes on harilikult eesmängijaiks noortele. Neid peab igas mängukohas tingimata olema mitu, sest noored kuded kogunevad parema meelega sinna, kus on vanu eesmängijaid.

Videvikus on raske noori vanadest eraldada välistunnuste järgi, — vana kukk on suurem, ta sulestik ühtlase metalse läikega ilma pruunide tähnideta õlasulestikus, saba alaosa kattesuled lumivalged ja saba ise suurem.

Kergem on neid eraldada käitumise järele. Vana tedrekukk tunneb end julge ja uhke peremehena, kes esineb väljakutsuvamalt ega taandu uustulnukate eest.

Varitsemisjahti saab pidada ka õhtul, kuid see ei ole nii huvitav, — mäng on loium, tetri tunduvalt vähem kohal.

Hiilimisjaht tedrekukkeledele mänguajal on varitsemisjahist hulga raskem ja nõuab suurt vilumust ning osavust.

Teder ei muutu mängu ajal kurdiks ja pimedaks kõige ümbritseva vastu nagu näiteks metsis, seepärast tuleb talle läheneda äärmiselt ettevaatlikult ja käärtult, kasutades varjendiks kraave ja mäntaid, puid ning põõsaid ja paiguti isegi roomata lähemale. Lähemale hiilida tuleb alati vastutuult. Seejuures tuleb ka silmas pidada tedrekanu, kes jahimeest märgates kohe lendu vurisevad ja kukki hoiatavad.

Päris valges on tedrekukele läheneda kaunis võimatu, seetõttu annab hiilimisjaht paremaid tulemusi pimedikus. Ent sel juhul peavad kütil olema head, teravad silmad, et ta tedre pähe ei tulistaks mõnd kändu või mutimullahunnikut.

Mida tuulisem ja pimedam ilm, mida rohkem leidub varjavaid puid, põõsaid ja mida ettevaatlikumalt oskab liikuda kütt, seda tulemusrikkam on hiilimisjaht.

Nagu varitsemisjahil, nii ei tohi siingi tabamuse korral kunagi tormata lindu ära tooma, vaid sellega tuleb oodata, kuni mänguplats tühi.

Lasta on parem kudrutamise ajal, sest kudrutamise kõla summutab paugu.

Tedremäng varajase kevadhommiiku karastavas värskuses on omaette elamusks ka sel juhul, kui jahimees peaks pöörduma koju tagasi tühja jahitaskuga.

A. H.

Aianduslikke tööülesandeid noortele.

Aianduse tööruhmade töökava koostamisele asudes võiksid ringid aluseks võtta allpool toodud töökava, mis on jagatud astmeliseks vastavalt võistlejate vanadusele.

Noored 14—17 aastani kasvataksid viiekümnel ruutmeteril üksikuid kultuure järgmistel pindühikutel: peakapsast — 10 rtm., kaalikat — 10 rtm., porgandit — 8 rtm., peeti — 8 rtm., kurki — 5 rtm., spinatit ja salatit — 2 rtm., sibulat — 5 rtm., tomatit — 2 rtm., kokku 50 rtm.

Sellele lisaks veel: 1) Tööülesannete täitmisel tarvitada köögivilja kasvatusetööjuhust ja tegevuse kirjelduse vihikut.

2) Võimalikult kõigil liikmetel muretseda endale kõblas ja õppida seda tarvitama.

3) Igal liikmel muretseda endale 3—5 rabarberi taime ja neid kasvatama hakata.

Keskmise — teise astme noored 17—20 eluaasta vanaduseni teostavad oma suvise tööülesande aias, mille pindala on 100 rtm. Üksikuid kultuure kasvatatakse alljärgnevatel pinnauksustel: peakapsast — 20 rtm., kaalikat — 15 rtm., porgandit — 15 rtm., peeti — 13 rtm., hernest — 10 rtm., sibulat — 5 rtm., tomatit — 2 rtm., salatit ja spinatit — 3 rtm., peterselli — 2 rtm., kõrvitsat — 5 taime, kokku 100 rtm.

Sellele lisaks veel: 1) Võimaluse korral läbi viia taimede vaheldus külvi korra põhimõttel. Köögivilja kasvatamiseks vajalikkude juhtnõrde saamiseks ja ülesmärkimiseks tarvitada köögivilja kasvatusetööjuhust ja tasuvuse arvestamiseks taimekasvatuse arvestusvihikut.

Soetada kõblas ja õppida seda tarvitama.

3) Muretseda kolm kuni viis rabarberi taime ja neid kasvatama hakata.

4) Poistel valmistada kompostihunnik. Tüdrukutel koguda ja kuivatada kaks sorti õie- ja üks sort leheteed oma majapidamise tarvete rahuldamiseks.

Kolmanda astme — 20—25-aastased noored arvestavad kodumajapidamises tarvisminevate aedviljade hulga ja kasvatavad neid tarvilisel määral. Aluseks võetakse noorteringide köögivilja kasvatuse tööjuhised lk. 9 toodud normid.

Sellele lisaks: 1) Läbi viia taimede vaheldus külvikorra põhimõttel. Muud

nõuded samad, mis keskmise astme noortel.

2) Koguda meil sagedamini esinevatest põldumbrohtudest viieteistkümnest eritaimest herbaarium ja tundma õppida nende kahjustust ja eluviise. Peale siintoodud ülesannete võivad liikmed osa võtta mitmesugustest muudest tööettevõtetest, mis sobivad noorsoolastele. Viimaste arvel võib ringi juhatust need vabastada ühest kui teisest tööülesandest.

Juhiseid suhkrupeedi kasvatamiseks.

Sõjaolukord on viinud kõrgele suhkruhinna. Möödunud talve alt tulid õunapuud ja teised viljapuud kuivanult ja mesilased surnult või raskesti põdevatena välja. See on pilt eelolevale magusainete turule ja see on väga mõru. Peame tegema kõik, et siin olukorda kergendada. Peame otsima uusi võimalusi.

Üheks tõhusamaks abinõuks on suhkrupeedi kasvatamisele asumine. Suhkrupeeti on kasvatatud aastaid võrdlemisi heade tulemustega meie naabermaades — Soomes ja Lätis, kus on isegi oma suhkrutööstus välja arenenud. See julgustab meidki, kliimalised eeldused ei ole ju meil halvemad.

Eeloleval aastal on suhkrupeedi kasvatamise propagandana võetud maanoorte töökavva. See on ka loomulik, kuna noored on maiaim rahvaosa ja kuna nad nüüd saavad hästi magusaine tootmisele kaasa aidata.

Maanoored, kes soovivad katseks kasvatada suhkrupeeti vähemalt 1-aarilisel (üks-kümnendik hektaari) pindalal, saavad põllutöökojalt tasuta agr. E. Nugis'e raamatu — Suhkrupeedi kasvatamise ja siirupi valmistamise õpetus — kus on antud õpetusi, kuidas suhkrupeeti kasvatada ja kuidas seda ümber töötada kodusel viisil.

Kõigil maanoortel — suhkrupeedi kasvatajatel — tuleb selleks endid registreerida kas otseselt põllutöökojas või kohaliku maatulunduse konsulendi kaudu.

Maanoortele olgu allpool antud mõned põgusasõnalised juhised suhkrupeedi kasvatamiseks.

Muld olgu rammus, vanas jõus ja sügavalt haritud.

Külvikorras on suhkrupeedi asukoht sõnnikut saanud kultuuri järel. Sobivaim eelviil suhkrupeedile on juurvili või kartul. Iseendale ta järgneda ei tohi.

Maaharimine sündigu sügavalt ja sügisel. Kevadel võib toimuda ainult hädavajaline äestamine või libistamine.

Külv meie oludes on sobiv teha varakult vagudesse külvimasinaga või käsitsi 40 kg. hektaari kohta ja mitte sügavamale kui 2 sm.

Väetuseks tuleb anda 2 kotti kaalisoola ja 4 kotti superfosfaati ha-le väga vara kevadel. Kasvuajal tuleb anda 2 kotti salpeetrit kahes osas. Värske sõnnik rikub saagi väärtust.

Hoolitsemine teistele juurviljadele. Taimede vahekaugus reas võiks olla 25 sm.

Koristamine tuleks teostada oktoobri lõpul. Kerged külmad teda ei kahjusta. Koristamisel võib kasutada abiks mullaharki.

Kasvatamine, seni kuni meil suhkruvabrikut asutatud ei ole, kodusel teel siirupi valmistamine, suhkrupeedi joogi valmistamine või loomasöödaks kasutamine.

Agr. A. Mark.

„Maanoored”. — Eesti maanoorte organisatsiooni tegevus sõnas ja pildis. Toimetanud Ignas Tõrmaküla (end. Hugo Tallenhof). Põllutöökoja väljaanne. Hind Kr. 1.75.

See 108 leheküljeline, heale paberile trükitud raamat äratav eelkõike tähelepanu piltide rohkuselt. Selle nabi lehekülgede arvu juures ei sisalda raamat pilte ei enam ega vähem kui 195, peale selle — 3 illustratsiooni ja 2 diagrammi. Piltide kollektsioonis on üksikisikute portreid 66, kuna ülejäänud pildid peegeldavad maanoorte eluavaladusi. Kui võtta arvesse, et maanoorte tegevust sõnas kajastavad vaid 3 lehekülge hõredat teksti, koos diagrammidega, siis muutub arusaadavaks, et raamatu pealkiri on veidi ebatäpne, sest piltide ja sõnalise osa ruumi vahekorral on raamat esijärjekorras pildialbum, kuna sõnaline osa moodustab vaid väikese murdosa piltlehekülgede kõrval. Sellejuures tuleb aga väljaandjale au anda, et sellise luksusliku pildialbumi väljaandmiseks pole seni jõudnud ükski noorsoo organisatsioon, sest kõik nad on eelistanud töökäsiraamatute väljaandmist esijärjekorras.

Ühe tähelepanuväärse osa selles raamatus moodustavad tsitaadid kaasaegsete riigi- ja poliitikategelaste kõnedest, milliseid on arvelt 32. Kolmest-kümnest kahest tsitaadist on 19 August Jürima'lt, 9 — Vabariigi Presidendilt Konstantin Pätsilt ja 4 — sõjav. ülemjuhatajalt kindral J. Laidoner'ilt. Peale selle on 2 tsitaati Anton-Hansen-Tammsaare'lt ja 3 tsitaati Carl-Robert Jakobsonilt. Kas raamatus toodud tsitaatide arv üksikisiku kohta peab iseloomustama nende juhtivate avalikueelu tegelaste rahvuspoliitilist ja ajaloolist kaalu või osa maanoorte liikumise edasiviimises — ei selgu lähemalt raamatu põgusal sirvimisel.

Mis puutub piltide valikusse ja allkirjadesse, siis pakuvad need mõndagi huvitavat. Kahjuks sisaldavad pildid kordamisi ja piltide allkirjad ei ole vabad ebatäpsusest ja keelelisest ebaühtlusest. Nii on lk. 35 ja 37 toodud piltidel üks ja sama tegevus samal päeval ning kohas. Lk. 67, 68 ja 69 toodud pildid „Eesti Mängudel” ei iseloomusta maanoorte oma algatusi ja

tegvust, vaid ühiseid algatusi teiste organisatsioonidega. Lk. 30 on pildi allkiri: „Saaremaa maanoored õpivad võrgukudumist”, kuid see pilt pole tehtud saarlastest vaid Adiste-Miiaste maanoorterist Võrumaal. Lk. 73 toodud pildi allkirjaks on „Haanja maanoored alustavad suusaretket Munamäele”, kuid tegelikult on siin tegetmist kohaliku algkooli õpilastega, kellele hulgas pole ainustki maanoorteringi liiget. Lk. 74 ja 75 on piltide allkirjad täiesti ebaõiged. Ülemine pilt „Kehalise kasvatus tunde maanoorte juhtide kursusel Võrus 1938. a.” — pole üldse Võrumaalt ja teine pilt — „Haanja maanoortering Võrumaal omavahel mõtteid vahetamas” — pole Haanja maanoorteringi pilt, vaid pilt on Rõuge konvendi õppelaagrist Viitinas.

Need ebatäpsused on toodud näitena vaid üksiku maakonna kohta. Ebatäpsusi sisaldavad ka teiste maakondade piltide allkirjad, kuid neil lähemalt peatumist ei võimalda ajakirja piiratud ruum.

Raamatu sisulise väärtuse vaagimisel — ei saa salata, et seda pildialbumi on jõudetundidel kenake sirvida nii maanoorte juhtidel kui ringi lihtliikmetel. Kuid argipäeva töös annab ennast kibedasti tunda vastava töö käsiraamatu puudumine, kust raamehest noortejuht leiaks näpunäiteid maanoorte tööle rakendamiseks. Maanoorteringi põhikirja § 19 järgi peab igal maanoorel olema isiklik raamat, kuid senini pole maanoorte tööd juhtiv keskus ka seda raamatukest kirjastanud. Isikliku raamatu puudumine raskendab aga tunduvalt maanoorteringide ja ringliikmete töö hindamist. Tegelikus maanoorte töös tuntakse puudust ka maanoorteringide kodukorra järele.

Välise vööp on huvitav eemalseisjale vaatlemiseks, kuid maanoorte organisatsioonide tulevik nõuab esijärjekorras sisulist tööd. Ja sisulise töö seisukohalt on asjalik töö käsiraamat ja eelnimetatud kõrvalraamatud kindlasti rohkem teretulnud kui kallihinnalised pildialbumid, mis peale kõige muu hilgavad ka ebatäpsustega.

Ringivanem.

Maanoorteritingide tegevusest.

Kiuma maanoored

korraldasid 29. ja 30. märtsil taruvalmistamise kursuse. Kursusest osavõtt oli väga aktiivne, vaatamata n. n. „võõrale survele”, mis mõnda aega maanoorte tööd püüab segada.

Kursusi juhatas Põlva Põllumeeste Konvendi aiand.-mesind. assistent H. Kirsipuu.

Leedile asutati maanoorterit.

Hiljuti asutati Sadala valda, Leedile maanoorterit, mis töötab iseseisva ringina Jõgeva Põllumeeste Konvendi juures. Ringi astus 25 kohalikku noort. Ringivanemaks valiti Osvald K a s e m a a, esimeheks Arvo O j a v e e, sekretäriks Linda R a n d ja kassapidajaks Valter K r i i s a.

Ringijuhatus koostas suvise töökava, mille alusel noored võtavad osa kõigist hoogtöödest, maakondlikust suvipäevast ja Tartu näitusest.

Sarakuste noorteritide tegevus võtab hoogu.

1937. a. asutati Mäksa valda Sarakuste algkooli juurde maanoorterit nime all „Sarakuste Algkooli Noorterit”. Mõtte algatajateks olid kohapealised noored ja algkooli juhataja Aleksander T o o t s. Mõtte leidis ümbruskonna noorte seas poolehoidu ja sai samal aastal teoks. Ringi vanemaks valiti Aleksander T o o t s, kes tänini on noorteritide tegevust edukalt juhtinud. Noorteritide tegevus sammub järjekindlalt tõusuteed. Tegevliikmeid on noorteritide ringil 31 ja toetajaid-liikmeid 4.

On otsustatud korraldada kevadel, pärast tõuvilja seemendamist, külvipidu, kus toimuks noorteritide lipu pidulik üleandmine. Suvel kavatakse korraldada 3-päevane põllumajanduslik kursus ja ujumiskursus, kuhu läheksid välja kõik noored.

Voliti asutati maanoorterit.

Hiljuti asutati Voliti maanoorterit, mille ümber koondus rohkesti kohalikke noori. Ringi vanemaks valiti konvendi noortevanem Leo Eenmaa, esimeheks Jaan Peets ja kirjatöömehetajaks E. Kask. Ring tegi juhatusele ülesandeks koostada lähem tegevuskava.

Puka maanoored hakkavad seinalehte toimetama.

Hiljuti otsustas Puka maanoorteritide kunstiharu hakata toimetama teiste, vanemate maanoorteritide eeskujul seinaaajalehte. Kunstiharu koosolekul valiti ajalehe nimeks „Puka Tuli”. Toimetusse valiti S. K u u s, M. H ä n i l a n e ja I. K ü t t. Vastutavaks toimetajaks jäi ringi esim. M. V e g n e r t.

Tartus korraldati maanoorte juhtide kursust.

Neljapäeval ja reedel, 28. ja 29. märtsil korraldati Tartus Raadi, Tartu ja Voldi konvendi maanoorteritide juhtivate tegelaste täienduskursust. Kursusel käsitleti suvise tööga ja hoogtöödega, ja suvipäevadel ning näitustel esinemisega seoses olevaid küsimusi.

Lektoritena esinesid Põllutöökoja tööhõud.

Maanoortejuhtide kursust Võrus.

Võru ja Rõuge konvendi piirkonnas asuvate maanoorte ringide juhtivate tegelastele korraldatud kursust toimus Võrus laupäeval, 6. ja pühapäeval 7. aprillil s. a. KL maleva staabis üle 70 maanoortetegelase osavõtul. Referaatidega esinesid kohalikud tegelased ja põllutöökoja tööhõud.

Ettekandelise osa järele pühapäeval korraldati vaidluskoosolek teemal: „Kas elumaja lahus- või koosehitusena?” Noored esinesid siin väga hoogsalt ja süvenesid asjakäiku ka needki, kel vaidluskoosoleku rakenduse järele publiku osasse tuli jääda.

Maanoor meisterdab haudumismasinat.

Simuna konvendi Rohu maanoorteritide töö ja saavutused, vaatamata ringi noorusele, on olnud seni viljakad. Mõõdunud tegevusaastal andis ring 2 konvendimeistrit — kõnes ja lüpsis. Eriti kõrgel tasemel on Rohu noortel käsitöö. Praegu on valmistamisel ringiliikmel Eeri Tomingal tööülesandena haudumismasin. E. Toming on valmistanud tosinat kaupa viiuleid, kinkides ühe neist Presidendile tema 65-a. sünnipäeva puhul. Ringi esimeheks on Jalmar L e e m e t s.

Misso maanoored võistlesid.

Misso Maanooreringi töөрühma-dest on seni edukamaks osutunud naiskäsitöö rühm. Juba ringi algusest saadik on ta esinenud näitustel ja omandanud auhindu, kuid pidev ja kava-kindel töö jätkub ka nüüd. Rühma juhib Silinna Prants. Hiljuti peetud võistlustel naiskäsitöö alal ringi meistri nimele on järgmised tulemused: nõöbiõmblemises tuli meistriks: Tamara Prants; 1-b — E. Timmo; 2-a — M. Tuvi; 2-b — H. Hakk, L. Eerik, S. Prants; 2-d. L. Pai. Nõöpaugu tegemises saavutas meistri koha Silinna Prants; 1-b — H. Hakk; 2-a — E. Timmo; 2-b — L. Eerik; 3 — T. Prants. Varrastel kudumises tuli meistriks Linda Eerik; 1-b — H. Hakk; 2-a — T. Prants; 2-b — S. Prants; 2-d — E. Timmo; 3 — M. Tuvi. Sukanõelumises tuli meistriks Elvi Timmo; 1-b — M. Tuvi; 2-a — S. Prants, T. Prants; 2-b — L. Eerik. Kartulikooremise võistlusel tuli meistriks Tamara Prants; 1-b — H. Hakk, K. Kaur; 2-a — S. Prants, L. Pai, M. Tuvi; 2-b — E. Kukk. Diplomid ja autasud antakse kätte sügisel peetaval lõikuspähal.

Tarvastu maanooreringi tööst.

Mulgimaal asuva Tarvastu Maanooreringi tegevusaasta oli kõigiti edukas. Talvine töö piirdus mitmesuguste küsimuste teoreetilise käsitlemisega, kuna praktilisele tööle hakatakse kohe, kui ilmastikuolud seda võimaldavad. Tänavusel suvitööde hooajal on peamiseks ülesandeks kodukaunistamise läbi viimise kõigis ringiliikmete kodudes, millega tahetakse anda tegelikku eeskuju ja praktilist nõuannet kõigile kodukaunistajatele.

Seltskondlikus osas on kavas Tammisaare austamisõhtu korraldamine. Samuti aitab maanoorering eeloleva emadepäeva pühitsemisel kaasa, esinedes sel puhul vastavate ettekäändetega.

Tarvastu Maanooreringi juhib juhatus järgmises koosseisus: ringivanem konsulent Juhan Arusalu, esimees Herbert Sims, abi Ilma Järv, kirjatöömataja Jaan Päiel ja laekur Otto Liping.

Riidaja maanoored arendavad kanakasvatust.

Arvestades asjaolu, et Põllutöökoja poolt pikendati kanakasvatuse võistlust maanoortele aasta võrra, otsustasid ka Riidaja maanoored seda aktiivsiooni jätkata. Paljud Riidaja maanoored soetasid endi kodudesse möödunud aasta jooksul tõupuhtaid sugukanu, kelle väärtus on noortele juba näha, mis neid virgutab üha hoogsamale tööle meie kanamajanduse arendamiseks.

Ülatuslik kodukaunistamise võistlus Matjamaal.

Matjamaa maanoorering korraldab laiaulatusliku kavaga kodukaunistamise-korrastamise võistluse ning on töötanud välja täpsa ja laiaulatusliku kava, mis sobib ka teistele ringidele eeskujuks sarnase iseloomuga võistluste korraldamiseks.

Võistluse eeskirjas on:

- 1) Iluvuude istutamine sissesõidu tee äärde.
- 2) Majade, viljapuude ja õue piiramine aiaga.
- 3) Koduõue otstarbekalt aedadega jaotamine.
- 4) Talundi nimesildi maitsekalt valmistamine ja asetamine.
- 5) Iluaija ja üldõue puhtuse pidamine.
- 6) Heki istutamine.
- 7) Üldja karjaõue ning aedade äärde kava kohaselt puude istutamine.
- 8) Iluaeda laua ja pinkide valmistamine ja asetamine.
- 9) Iluaeda maitsekalt lillede valimine ja istutamine.
- 10) Üldõue pinna tasandamine.
- 11) Üldõue teerajade korrastamine.
- 12) Üldõuel ärgu oigu korratust olekus tööega sõiduriistu.
- 13) Kaevu ümbruse täitmine ja kruusatamine.
- 14) Kaevu korrastamine.
- 15) Lipuvarda maitsekalt asetamine, värvimine ja eesti lipu muretsemine.
- 16) Elumaja ümbrusest umbroru hävitamine.
- 17) Vanametalli kogumine vastavasse kasti.
- 18) Klaasi-augu otstarbekas asetamine ja kaitsmine.
- 19) Puu- ja haoriitade otstarbekas asetamine ja nende korralikkus.
- 20) Tööriistade otstarbekas asetamine õnnetuste vältimiseks.
- 21) Ukse ette resti valmistamine.
- 22) Kõõki kast hagude ja puude jaoks.
- 23) Töörõivaste ja jalanõude panipaigad (kapid, riulid).
- 24) Kappidelt ja ahjupealsetelt esemete eemaldamine.
- 25) Tubade üldine korrashoid ja puhtus.

Kammeri maanoorering korraldab seakasvatuse võistluse.

Kambja konvendis asuv Kammeri maanoorering korraldab alat. 1. maist kaheaastase kestvusega seakasvatuse võistluse. Iga võistleja võtab võistlustest osa kahe puhtaverelise emisega. Võistluse eesmärgiks on, et koha peal saaks levitatud parim ja turuolu nõudele vastav ning tasuv seatõug ja et taludes omandataks rohkem kogemusi sigade otstarbekohase pidamise ja söötmise kohta.

Karaski noorte tööjuhid.

Oma viimasel koosolekul Karaski Maanoorering koondas vastavahuvilised noored vastavatesse gruppidesse. Nii saadi 5 gruppi: muusika- ja lauluring — E. Ploomi juhtimisel, spordiring — E. Ploomi juhatusel, üldhariduslik ring — V. Raigi juhatusel, põllund-aiandus — ass. A. Kotka juhatusel, käsitööring tütarlastele — E. Taali ja poisslastele — A. Visnapuu juhatusel.

Põlva noorte töökavast.

Põlva Põllumeeste Konvendi Maanoorte Ühenduse üldkogu koosolek peeti 13. märtsil s. a. Põlva konvendi ruumes. Koosolekut juhatas konv. noortevanem A. Ivask. Võeti vastu aruanne ning tegevuskava ja toimetati valimisi põhikirja järele. Muuseum otsustati hakata levitama mõtet maanoorte kodude tähistamiseks talu õuemärkidega. Ühisüritusena tulevad korraldamisele eeloleval suvel konvendi piiriline maanoorte õppelaager koos suvipäevaga Mooste riigimõisas, ekskursioon Pärnumaale ja väljasõit Taevaskotta. Koosolekul esinesid ettekannetega maanoorte instr. Ed. Runnel ja villaeriteadja agr. E. Nõmmera.

Karaski noored mälestasid Tammsaaret.

Suurkirjaniku A. H. Tammsaare surma puhul korraldas Karaski Maanoorering Karaski algkooli ruumes laupäeval, 9. märtsil Tammsaare mälestamissohtu. Avasõnale, mille ütles üldharidusliku ringi juht V. Raig, järgnes ringi esimehe J. Visnapuu referaat „Tammsaare elu ja looming“. Osavõtjaid oli rohkesti.

Jõhvi maanoored Toilasse õppelaagrisse.

Jõhvi konvendi maanoorte ühenduse koosolekul koostati tegevuskava eelolevaks suveks. Suuremat rõhku otsustati panna maanoorte kodustele tööülesannetele. Iga maanoor asutagu omale marjaaed, kevadel korraldatakse ringides võraharvenduse kursusi, teostatakse viljapuude pritsimist, puhitakse viljaseemet jne. Jõhvi konvendi maanoortel on omal 5 puhtimisaparaati, 6. ja 9. juunil korraldatakse Jõhvi konvendi maanoorte õppelaager Toilas, esinetakse näitusel käsitööga, arstirohutaime-dega jne.

Unukse maanoorering tegutseb hoogsalt.

Unukse maanooringis, millise ringi tegevus tunnustati k. a. Rakvere põllumeeste konvendis viljakaimaks, käib pidev töö enesearendamiseks mitmel alal. Suuremaks ürituseks oli talipäeva korraldamine, mille kavas oli suusamärgivõistlus, aktus ja pidu mitmekesise eeskavaga. Ringi omavahelisist üritusist tähtsamana toimus tööriiete valmistamise kursus, millest võtsid osa eranditult terve tütarlastepere Unukse maanooringist, kuna koduse tööülesandena on tütarlapsed valmistanud talve jooksul hulga rahvusmuustrilisi kindaid. Maanooringi liikmed on toimetanud oma seinalehte, kavas on lähemal ajal ka kroonika-albumi toimetamine.

Kolmapäeval, 27. märtsil algasid maanooringi korraldusel Unukse koolimajas hobuseriistade valmistamise ja korrastamise võistlused taluperemehe A. Kotka juhatusel.

Peale tegeliku töö leiavad veel viljelemist võimlemine ja rahvatants, suvel aga ka mitmed kergetõustiku alad.

Jantra Maanooreringi

10. märtsil peetud referaat-koosolekust osavõtt oli võimaldatud ka võõrastele. Väliskõnelejana refereeris Pindi karskustoimkonna esindaja Ed. Rikand karskusküsimustest. Ringiliikmetest refereerisid: Siina Org kodukaunistamisest ja Henn Sulg maanoorte kohustusist oma kodutalu vastu. Koosolekut kaunistasid laulud.

Järgmine referaat-õhtu oli viimasel pühäl. Kõnelejana esines Paul Heistvee.